

Doe-het-zelf-terreur

- maandag 13 december 2010

INTERVIEW

Speurders onderzoeken het lichaam van de man die zichzelf opblies in Stockholm. Fredrik Persson/afp © FREDRIK PERSSON

BRUSSEL - 'Een typisch voorbeeld van de nieuwe generatie van doe-het-zelf-terroristen', zegt professor internationale politiek Rik Coolsaet over de mislukte aanslag in Stockholm.

Van onze redactrice

De Zweedse veiligheids politie vermoedde gisteravond dat de man die zichzelf zaterdagavond in het centrum van Stockholm opblies, alleen handelde. Dat verbaast Rik Coolsaet, professor internationale politiek in Gent, niet: 'Dit lijkt me een typisch voorbeeld van de nieuwe generatie van doe-het-zelf-terroristen. Van een centraal aangestuurd terreurnetwerk, geleid door Bin Laden of Al-Zawahiri, is geen sprake meer. Sindsdien heb je vele kwikdruppeltjes, die heel wat schade kunnen veroorzaken, maar niet meer centraal worden geleid, en onderling enkel gemeen hebben dat ze hun acties trachten te rechtvaardigen met een ideologisch-religieuze saus.'

Volgens Coolsaet is die centrale aansturing door Al-Qaeda weggevallen in 2004-2005: 'Al-Qaeda kende een opmars in de jaren 90, en een hoogtepunt van 2001 tot 2004. Dat jaar luidde het begin van het einde in voor het jihadisme. In de eerste plaats is dat te danken aan het optreden van nationale overheden tegen moslimterrorisme. De Belgische politie bijvoorbeeld heeft sinds 1995 al een zestal terreurnetwerken opgerold.' Daarnaast is er de internationale samenwerking: 'En die is nog nooit zo succesvol geweest.'

Een tweede reden voor het wegvallen van de centrale structuur zijn de terreurslachtoffers zelf. 'Als de mensen die je als moslimterrorist beweert te willen bevrijden, ook het vaakst je slachtoffers zijn, dan heb je een probleem', zegt Coolsaet. 'Van 1990 tot 2004 zijn bij moslimterreuraanslagen 40 keer meer moslimdoden dan andere slachtoffers gevallen. Zo verliezen terreurgroepen publieke steun.'

Dat leidt dan weer tot een ideologische strijd onder jihadi's zelf: 'Zij begrijpen intussen dat terreur hun strijd niet verder helpt, maar net het tegenovergestelde effect heeft. Dr. Fadl, de ideologische peetvader van het jihadisme, begint nu vanuit zijn Egyptische cel het tegenovergestelde te zeggen van wat hij ooit heeft gepredikt: dat terreur het tegenovergestelde resultaat oogst, en dat de meeste slachtoffers

moslims zijn.'

Meer dan ooit zijn moslimterreurdagen daarom vandaag het werk van enkelingen, of van kleine, onafhankelijk van elkaar opererende cellen. 'In Zweden gaat het vermoedelijk om een eenling, maar die kwikdruppels kunnen ook grotere proporties aannemen, zoals met Al-Qaeda op het Arabisch schiereiland (AQAP) of Al-Shabab in Somalië. Drie weken geleden riep AQAP vanuit Jemen extremisten wereldwijd nog op tot terreurdaden met eenvoudige middelen - zoals zaterdag in Stockholm.'

Kan het daarom ook bij ons gebeuren? 'Het kan overal en op elk moment gebeuren, afhankelijk van een lokale reden, een lokale structuur en lokale opportuniteiten.'

Ine Roox